

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési felhívás.

Lapunk megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével, jelen számunk alakjában, rendszerint nyolcz oldalnyi terjedelemben.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt. —

Félévre . . . 3 > —

Negyedévre . . . 1 > 50 kr.

Egy hónapra . . . — 60 >

Helyben házhoz kézbesítve:

Egész évre . . . 8 frt. —

Félévre . . . 4 > —

Negyedévre . . . 2 > —

Egy hónapra . . . — 80 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt. —

Félévre . . . 5 > —

Negyedévre . . . 2 > 50 kr.

Egy hónapra . . . 1 > — >

Kérjük az előfizetéseket mielőbb eszközölni, hogy a lap pontos szétküldése körül zavar elő ne fordulhasson.

Vidéki előfizetések legcélszerűbben postán, utalványnyal eszközölhetők.

Nagyváradon, 1895. évi jan. hó 1-én.

A kiadóhivatal.

A magyar püspöki kar ujévi körlevele.

A magyar püspöki kar ujévi körlevele a katolikus papsághoz megjelenik meg, mely megemlékezően a december 18-án hazai törvénynyé vált polgári házasságról röviden változolja a küzdelmet, melyet a múltban a derék világi hazafiakkal karöltve kifejtettek, hogy ezen roppant rossz s veszedelmes intézménytől megóvják hűveiket s hazánkat; azon intézménytől, melynek hitünk, szabadságunkra, egyházunkra méltatlan sérelmeit; a haza alapját, a keresztény családot s magának a hazának, az államnak békéjét, jólétét fenyegető veszélyeit már a múlt évben világosan kifejtették.

A szomorú eredmény daczára nem adják fel a reményt, de sőt vigasztalásul új lelket öntenek a nében csüggedőkbe.

A bizonytalan politikai helyzetre való tekintet megtetszik ugyan a jövőre vonatkozó irányító buzdításában a körlevélnek de az is kétségtelen, ami különben természetes is, hogy a megingathatatlan meggyőződéssel hazára s vallásra kárhóztosnak ítélt intézménnyel szemben nincs feladva a minden törvényes és alkotmányos fegyverrel vivandó önvédelmi harc, de sőt határozottan ki van domborítva ezuttal is bár valószínűleg a még mindig tartó kormányválságra való tekintetből concretebb részletezés nélkül. »Szükséges — ugymond, a körlevél — hogy a vallás ügyét bátran és lelkesen karoljátok fel s kitartóan védelmezzétek, úgy a magán, mint a közéletben.

Azért a bennünket jelenleg gyötrő viszontagságok közepette is, velünk együtt kiket az Isten rendelt vezérekül minden tettet — módot mit az isteni és emberi törvény nyújt és megenged, buzgón arra fordítsátok, hogy a keresztény házasság a maga tisztességében megmaradjon és szent hitünk és egyházunk jogai sértetlen épségükben szilárdul álljanak.«

A királyok csillaga.

Tizenkilencz század előtt három böcs király meglátott az égen egy rendkívüli csillagot. Ugy a régi jóvendölések mint az astrologia szerint e csillag rendkívüli esemény jele volt: új korszak kezdetét jelentette. És a három király megértette a csillag szavát; s a csillag odavezette őket ahhoz a jászolhoz, ahonnan az új eszmének az új világrendnek kellett erednie.

Elvitázhatatlan tény, hogy a kereszténység fellépése a világtörténelemben

forduló pontot képezett. Mert hiába akarjuk manap a világgal elhitetni, hogy a kereszténység csak magánügy, a sziv dolga, hogy annak csak a templom falai közt van a helye. A dolog nem úgy áll. A kereszténység nem filozófiai rendszer, mely csak könyvekben és az iskolák falai közt marad; nem költészet, ábrándozás, melyben érzélgős anyókák ringatják magukat: hanem igazság, életelv, világot mozgató erő.

Igazság, még pedig a legfontosabb igazság. Mert nincs az emberre érdekesebb és fontosabb igazság, mint az, mely az ember mivoltára, eredetére, czéljára vonatkozik. Életelv, mely nem arra való, hogy benne gyönyörködünk, tán megbámuljuk és megdicsérjük: hanem törvény, mely az ember egész magán és nyilvános életét szabályozza. Világot mozgató erő, mely megropogtatta a hatalmas római birodalom csontjait, megszelidítette a népvándorlás vad hordáit és mint a kovász a tésztát, úgy alakította át az emberiség gondolkozásmódját, életét és intézményeit.

A fizika tanítja, hogy a földön minden világosság, melegség és erő forrása végelemzésben a nap. A naphól hozta magával melegét a föld; a nap melege halmozódik fel a szervezetekben, hogy azután az égő fában újra világojjon és melegítsen; a nap melege mozgatja a levegőt, vizet és az élő lényeket.

Ilyen áldástoztó csillagzat a kereszténység. Tanításának világa, szeretetének melege, törvényeinek hatása, intézményeinek ereje áthatja és megneemesíti az emberiség minden rétegét, az élet minden viszonyait, az egyént épen úgy, mint a családot és társadalmat.

Századunkban feltűnt az emberiség égen egy másik csillagzat, mely ahogy látszik ismét forduló ponthoz juttatja a történelmet. Ez az új csillag a szocializmus a maga különféle alakjaiban.

A szocializmus csillaga világot vetett a földre, s a szegények észrevették, hogy

mily nyomorultak és hogy mily sokan vannak. — És ez a világosság egyuttal gyujtott és égetett

Valljuk meg a dolgot nyíltan, az ember boldogságáról van szó. — Az ész belátja, hogy az emberi élet célja nem lehet a boldogtalanság; a szív meg minden áron boldog akar lenni: vagy e földön, vagy a más világon. — S ezzel a törekvéssel okvetetlenül számolni kell; és nagy hiba, hogy századunk politikusi nem számoltak.

Sőt hadat üzentek az államok a valásnak, kiküszöbölték az iskolákból a hitant, megrendítették az egyház befolyását, előmozdítanak minden törekvést, mely az embert a tulvilág reményétől igyekezett megfosztani.

És mit adnak a modern államok a népnek kárpótlásul a tulvilágért? Talán földi boldogságot? Na ezt ugyan nem. Csak körül kell néznünk és láthatjuk, hogyan terjed mindenütt a nyomorúság, hogyan szegényedik a nép, hogyan zsákmányolják ki a nagy gyárosok önző érdekből a munkások ezreit.

Szemeink előtt megy végbe a lassu, de biztos processus, melyben az emberiség két osztályra válik. Egyik osztály az, mely dolgozik, a másik amely a más munkájának gyümölcsén élődik. — Egyik, mely nyomorog, másik amely élvezzi az életet. És az előbbi osztály folyton szaporodik, mindjobban elkeseredik, s egyre fenyegetőbb állást foglal.

Meddig mehet ez ügy? Talán még sokáig, de semmi esetre sem örökké. — Az bizonyos, hogy minél tdvább megy, annál nagyobb lesz a társadalom két sarka: a munka és tüke közötti feszültség. S akkor egy szikra elég lesz a felhal-

mozott gyulékony anyag felrobbantásához. És e robbanás veszélyeztetni fogja az egész civilizációt.

Végzetes hiba, hogy a mai államok ezt észre nem veszik; de megmagyarázza az, hogy minden állam többé-kevésbé függő viszonyban van a világot mozgó nagy tükével szemben. Azért elég oktanul, tagadják a veszélyt, hogy ne kelljen ellene semmit tenniök. De különösen nagy a magyar liberalis kormány hibája, mely mesterségesen ápolja azokat az elveket és intézményeket, melyek a felforgató elemek munkáját előmozdítják és épen most törekszik gyengíteni a vallásos érzületet, mely egyetlen gát a társadalmi forradalom árja ellen.

Vajha feltünnék valahára a mai kor királyai és államférfiai előtt is az a csillag, mely világosságot hozna az eszmék chaosába, s megmutatná nekik az utat a társadalom üdvössége felé! És vajha elég bölcses volnának, hogy ne követnék azt a rossz csillagzatot: a hamis libralismus csillagát, mely előbb utóbb odavezet az anarchismushoz, minden trón, rend és kultura felforgatásához.

* *
*

Lapszemle.

A **Pesti Napló** az Európában legújabb időben történt nagy csalások és bukások indító okait kutatja s oda konkludál, hogy a társadalmon általános romlottság vett erőt.

A **Magyar Állam** »Szabadelvű erölködések« cím alatt a liberális pártnak Héderváry bán ellen irányuló újabb fondorkodásairól vezérezik. »Első eset ez a világhistóriában arra, hogy a napraforgók sztrájkoljanak és ne oda fordítsák ábrázatukat honnét a meleg nap sugar ragyog rájuk, hanem inkább az északi

szélnek, mely valószínűleg összekuszálja a macskodó virág szirmait.« Kutatja azután ekülonös jelenség okát, mely nem lehet más, mint az uralomhoz való göresös ragaszkodás s a korona megfélemlítése, egyszóval a juniusi komédia ismétlése.

A **Pesti Hirlap** a szabadelvű pártot inti, hogy szedje össze minden erejét, hogy a párt fel ne bomoljék most, midön annyi oldalról támadják meg egyszerre s egyuttal figyelmezteti Khuen-Héderváryt, hogy csak úgy számíthat többségre, ha az előbbi kormány elveiből nem ad egyet sem fel.

A **Budapesti Hirlap** az ezredéves ünnepről s különösen azon javaslatról értekezik, mely annak elhalasztására irányul, maga részéről az utóbbi semmiképen sem találja megokolhatónak. Egyszersmind ellene van Jókai indítványának, mely szerint az ünnep ne egy, hanem három évig tartson.

A **Nemzeti Ujság** kikel a szabadelvű párti többség ellen, melynek ma is az a végezdja, hogy a hatalmat megtarthassa. Ez a gyászos erőszak fogja előbb utóbb a nemzeti katasztrófát előidézni.

A **Hazánk** keményen elítéli a hatalom ügy leplezésére szolgáló politikai komédiát. Sajnálja, hogy a nemzet egy része még oly naív, hogy elhiszi, hogy az illetők az ország javán fáradoznak s hogy a nép boldogsága a papiros reformok mennyiségétől függ. A jövő politikának arra kell törekednie, hogy legégetőbb szükségink kielégíttessenek a legégetőbb bajaink orvosoltassanak. De hol vannak eme bátor és önzetlen férfiak? Egy ilyen irányu koalíció örömmel üdvözölhető lenne. De az elvek föladásával járó fuzio veszélyes kísérlete csak aggodalommal fogadható.

Az **Egyetértés** alkotmányos kötelességnek tartja, hogy nyugodtan várja be a válság végét. A természet rendje az, hogy a bukott kormány után más következik. A válság nem érinti az ő politikáját, mely abban áll, hogy a pártokat kötelességeikhez szegezze és a kivított eredményeket elkallódní ne engedje. Jó néven veszi, hogy a szabadelvű párt a kormány egyházpolitikai örökségét átveszi. Hangsúlyozza, hogy nem szabad ellenzéki taktikából az alkotmányosság sánczeit megtámadni, azért, mert a kormánynak ártunk vele. Ez delirium, erkölcsi elfajulás mely kiütött az ellenzék sok politikusan s pub-

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A szerelem, a szerelem . . .

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —
Irtá: V. Zs.

I.

— Haszontalan minden ellenkezés! — szölt elutasítólag a szép kis Annuska, mialatt mély-séges kék szemében az ég mosolygott minden boldogságával. — Ugy lesz amint én mondom. Ha igazán szeretsz s azt be is akard bizonyítani, ugy elfogadod azokat a miket mondtam.

— De, édesem, mire való komédia ez? Te szeretsz, szülőd szintén nem elleneznek a házasságot.

— Tudod Feri, én még fiatal vagyok . . . de meg próbára akarlak tenni.

— Erthetetlen okoskodás, válaszolt Feri türelmetlenül legyintve kezével.

— Ne, ne ellenkezz; kérlek egyezzel bele. Nagy megnyugtatósomra szolgál.

— De egy évig ne lássalak téged?

— Igen egy évig.

— Lehetetlen!

— De meg kell lenni! Téged áthelyeztek, mi is elmegyünk innen. Elválnak egymástól, mintha csak jó ismerősök volnánk. Egy évig nem látjuk egymást s még csak nem is írunk egymásnak. Ha igaz és állandó a mi szerelmünk: az idő nem változtat rajta; ha nem: jobb lesz rám nézve azt világosan tudni, s az egy év meg is fogja azt mutatni.

II.

Kardos Ferencz teljesen boldogtalannak érezte magát. Szerelmes szíve aggódott, vagy talán gonosz sejtelmek szállták meg, de majd kiesordult a köny szeméből, mikor a kis városka, hol azt a kis lányt annyira megszerette, eltűnt a távol ködében.

Öt az ország másik részébe helyezték át; Annuskáék pedig Pestre költöznek.

Látják egymást viszont még valaha?

Valami olyan keserüt érzett szívében. Kinos sejtelmek árja rajzotta körül.

Félt Annuskáért. Mi lesz vele, a tapasztalatlan kis lányból? A nagy világi zaj, melybe atyja állásánál fogva jut, majd elkábitja; hízog édesszavak megtántorítják talán akkor . . . akkor . . . oh jobb nem is gondolni rá!

Érezte, hogyha majd összehasonlításokat tesz közte és ama léhütő városi urak között, kik ugy rajongják körül a szépeket, mint a légy a mézet, kétségtelenül az ő egyszerű, csendes lényének hátrányára fog az kiütni.

De csak mellette lehetne! Vagy legalább irhatna neki!

Bánatában a munkával vigasztalta magát. Kettözött szorgalommal dolgozott. Azonban a megeröltetett munka és szerelmi bánata lassan aláásták különben sem erős szervezetét.

Csak ugy imbolygott az utczán. Meg volt törve testben, lélekben.

Mégis gonosz játék volt ez Annuskától!

Alig jött meg a nyár, orvosa rendeletére elment a magas Tátrába üdülni, mert mint orvosa kijelentette csak a nyugalom, szórako-

zás és a jó hegyi levegő adhatja vissza egészségét.

III.

Alkonyodott. A nap sugarai lomhán sikkoltak tova. A völgyekben már az est közelgett, míg a hegyecsucok a visszaverődő nap-sugarak aranszínében ragyogtak.

A fürdőző közönség rajokban lepte el a séta helyeket. Sietett kiki élvezni a fölséges fenyes levegőt.

Egy magas fenyő csoport aljában ott látjuk állani Halminé ő nagyságát, szép kis leányt, a végtelenül bájos és behízog megjelenésű Piroskát s mellettük Kardos Ferenczet, a kin már épen nem látszik meg a betegség nyoma.

Areza mosolyog s szemei a boldogságtól sugároznak. Annyi gyöngédséggel néz a vele beszélgető Piroskára, mint egykor az ő Annuskájára, a kit már elfeledett . . . gyorsan . . . hirtelen.

A fürdőben megismerkedett Halmiékkel. Halminé szíves meghívása folytán többször el látogatott hozzájuk. S egész észrevétlenül mindennaposá lett.

A kitüntető szivesség, melylyel Halmiék elhalmozták Kardost s az ő mindennapos látogatásai a fürdőző közönség között, sok mendemondára adott okot, a miről nemsokára ő is értesült.

Csak most gondolt komolyan a dologra s megdöbbenve vette észre, hogy az Annuska képe mind jobban elmosódik lelkében s lassanként a Piroška körvonalai tűnedeznek föl.

liczistáján. Idézi Deák mondását e válságos időben jobban szeretni a hazát, mint gyűlölni ellenségeinket. Az alkotmányos pártok harezára alkalmazza ezt a mondást.

Agrár észrevételek.

A »Nagyvárad« mai számában megjelent és — jóakarattal »föltesszük — ignoranciából eredő tévedésekkel telezsufolt, »A nagy urak eltítkolt adója« című cikkre szükségesnek látjuk a következő »helyesbítéseket«:

Az igen tisztelt cikkíró ur úgy látszik nincs tisztában a magyar agrárius mozgalmal lényegével, vagy szándékosan félre akarja vezetni az olvasó közönségét, midőn a következő valótlanosságokat állítja.

1) Valótlan az, hogy »az agrárius nagy urak« a saját adójukon akarnának könnyíteni a kisbirtokosok rovására. — Talán nem olvasta az igen tisztelt cikkíró gróf Károlyi Sándor beszédét, melyben a saját részére a közterhek viseléséből nagyobb osztalékot követel, hogy a kis emberek adóterhe könnyíthető legyen.

Az igen tisztelt cikkíró — ahelyett, hogy rágalmazza ezeket a »nagy urakat« —: jobb lenne ha önzetlen hazafiságot tanulna tőlük.

2) Ha a kataszt. becsőbiztosok működése azt a gyanut kelti fel a cikkíró urban, hogy megengedték magukat vesztegetni: akkor a saját merkantilista irányzatú kormányának korrupciós rendszerére vessen. Mert csak talán nem akarja elhítenni a közönséggel, hogy az 1875—1885. időszakban működött kat. hivatalnokok a mi agrár pártunknak az emberei voltak?!

3) Ne akarja a világgal elhítenni, hogy az agrárius és az antiszemita egy jelentőségű fogalmak. Vagy talán nem ismer a t. cikkíró úr agrárius zsidót? Mi igen! Még pedig olyanokat, akik munkásaikkal szemben olyan tisztességes, igazán atyai gondoskodást tanusítottak már évekkel ezelőtt, hogy az már akkor a praxisban gyakorolta az agrarizmus egyik sarkalatos követelményét, t. i. a mezei munkások helyzetének javítását.

Ha pedig azt hiszi, hogy szerintünk minden merkantilista zsidó, akkor ismét téved; mert nagyon jól tudjuk, hogy pártjának minden befolyásos embere akár zsidó, akár keresztény — mind merkantilista, jobban mondva kapitalista.

4. Abban a tévedésben leledzik a szóban forgó cikk írója, hogy a szatócsokat és a városi kiskereskedőket képzeli a mi »merkantilistáinknak.« Erre csak az a válaszuk, hogy a nemzetgazdaságtan alapfogalmaiból a »Tiszántul«-nak nincs ideje — sem tere felnőttek számára oktatást rendezni.

A mi olvasó közönségünk tisztában van azzal, hogy a magyar agrár program nem ellensége az iparnak vagy a kereskedelemnek; de igenis ellensége a nagy ipar és nagy kereskedelem igazságtalanul usurpált előjogainak melyek megölik a kis ipart és elnyomják a kis kereskedelmet.

Végül üdvözöljük laptársunkat, midőn az agrár programból legalább annyit is akceptál, hogy a kisbirtokos osztály rossz helyzetének »az az aránytalanul nagy adóteher is az oka, a melyet ez a társadalmi osztály már alig képes elviselni.

Karcolatok.

Pályázat a »Nagyvárad« javára. A löcsei képviselőválasztásról irt véres cikk válogatott kifejezései közt nem feledkezik meg a Nagyvárad »ama híres rend azon arany mondásáról sem, hogy — a cél szentesíti az eszközt.«

Tudomására hozzuk vezérczikkező urnak, hogy P. Roh 1000 db csengő porosz tallért tűzött ki pályadíjra annak, aki ama híres rend összes tagjainak műveiből, beszédeiből, tanításából, vagy bárminemű nyilatkozataiból bebizonyítja, hogy ez a sokszor felhánytorgatott tétel ama híres rendnek tanát képezi. — Birákul fel vannak kérve a jeni, hallei és göttingai protestáns egyetem tanárai.

Rágalmazó eddig bőven akadt, — pályázó nem.

Mi hinni akarjuk, hogy a Nagyváradnak hangosan és merészen ítélő vezérczikkezője

csak az igazságot kívánja szolgálni; tehát, hogy ő már megtalálta ama híres rendnek arany mondását . . .

Ha úgy van: érdemes lesz vezérczikkező urnak az említett egyetemnek ezt bejelenteni, s a fáradság díját zsebre venni. Valószínűleg számíthat az európai liberális lapok mellékdíjazására is.

Legújabb adatok a Lászlómalom válságáról.

120.000 forintos család.

Tegnap késő este hihetetlen gyorsasággal terjedt el Nagyváradon a hír, rémület s meglepetést keltve mindenütt, hogy a Lászlómalomban újabb óriási csalásnak jöttek nyomára s ennek folytán Feldheim Israel kereskedőt letartóztatta az ügyészség.

Tudósítónk utána járva az esetnek, a következőket jelenti:

A Lászlómalom könyveinek átvizsgálására kiküldött bizottság a malom 1890 évi könyveiben nagy csalásnak jött nyomára. Ugy látszik, hogy e malom adószai, összejátszva Konda Samu főkönyvvezetővel s az öngyilkos igazgatóval, az átvett malom-termékek árát meghamisítva vezették be a könyvekbe. Ugyanis az átvett árak mennyiségét mutató elismervényeket átvizsgálták, kitűnt, hogy pld. 1000 mm. liszt ára helyett 10-nek árát vezették be. Jelenítés folytán Bulyovszky József dr. kir. ügyész Feldheim Israel kereskedőt, kit első sorban terhelt a gyanu, vette vállatára s vizsgálat alá.

Feldheim Israel előmutatta könyveit s tudósítónk előtt is kijelentette, hogy ő nem tudja hogyan vezették a Lászlómalom könyveit s mit irtak bele ő kifizette azt, amivel tartozott, s könyvei mutatják, hogy annyit rendelt, amennyit kifizetett több értékű árut nem vett át. Rágalom tehát, hogy ő összejátszott volna a könyvvezetővel.

Feldheimot egész napi vallatás után szabadlábban hagyták, különben is jól szituált

Mit jelentene ez? Talán hűtlen lett volna Annuskájához?

Kemény tusát vívott lelki ismeretével s igen sokszor határozta el magában, hogy végleg szakítani fog Halmiékkal, de Piroskának egy tekintete egyszerre lerontotta minden határozatát.

A jelennel nem tudott megmérkőzni a mult.

A legerősebb szerelem sem képes ellenállni az időnek.

Kezdetben élénken rezeg még a szívben, de ha hiányzik az éltető anyag, lassankint elfakul s új benyomásoknak ad helyet.

De ha legalább az ész tudna parancsolni a szívnek!

Egy önfelédtt pillanatban feltárta szívét Piroška előtt s ez viszonzotta szerelmét.

Boldog volt újból és egészséges.

Csak néha, néha lobbant még föl a hamu alatt hamvadó parázs.

IV.

Még két hét volt hátra a Kardos szabadságából.

Már azon tanakodott Piroskával, hogyan adják tudtára az öregeknek, hogy sziveik egymásért dobognak, midőn véletlen kellemetlen ségek lettek.

Ugy volt az s úgy is lesz mindig, hogy az egymáshoz legbizalmasabb emberek a leghamarabb szoktak összetűzni.

Piroška mondott valamit, Feri nem engedte; az egyik duzzogott, a másik daczoskodott s majdnem mindennapos volt köztük — mint minden szerelmes között — a czivakodás.

Ilyen alkalmakkor Ferinek mindig eszébe jutott a mult s az ő Annuskája. De azt hitte, hogy vele többé úgy sem fog találkozni.

De csalódott.

Egy délután Halmiékhoz ment, hogy sétálni hívja a hölgyeket.

Halmiéknál társaság volt.

Nyugodtan lépett a szobába, de alig tekintett szét s meglepetten vissza huzódni akart.

— Tessék, tessék Kardos ur! — szólalt meg Halminé — azért hogy vendégeink vannak ne zavartassa magát.

Óriási elfoglaltság vett erőt rajta.

Hogy jött ide Annuska?

E gondolat cikázott át agyán, száz és száz alakban, mert a Halmiék vendégei senki más, mint Annuska, meg mamája voltak, kik Halmiékat minthogy a papáik egy miniszteriumban dolgoztak, még Pestről ismerték.

Annuska alig ismert rá Kardosra s meglepetten kiáltott föl:

— Ön itt?

— Hogyan, ti ismeritek egymást? — szólalt meg Piroška bámulva, a ki ép őket egymásnak be akarta mutatni.

— Igen — szólalt alig hallhatóan Kardos.

A két lány gyanakvó tekintettel nézett egymásra. Nem tudtak még semmit, de érezték, hogy itt valami kellemetlen dolog fog történni.

Kardos tükön ült. Az egész társaság elnémult. Kinos csend állott be. Csak a mamák szóltak néha-néha.

Végre Kardos azon ürügy alatt, hogy egyik barátjához ígérkezett távozott.

A lányok erre szintén fölkeltek s egy mel-lék szobába mentek.

Egy darabig némán nézték egymást. Majd Annuska szólalt meg.

— Mond, mi van Kardossal?

— Kardos engem szeret.

— Engem is szeretett valaha, de úgy látszik a te kedvedért megcsalt, — lihegett Annuska, s elmondott mindent a mi közte és Feri között történt.

— Ugy engem nem szerethetett komolyan, tehát a tied Feri, — szólalt Piroška nem tudva könnyeit eltítkolni.

— Nem! — szólalt határozottan, de keserű hangon Annuska, — engem megcsalt, én nem hihetek neki.

— Akkor hát egyikünké se lesz!

S a két lány sirva ölelte át egymást.

Csóka Péter szomorú esete.

(A »Tiszántul« eredeti tárczája.)

Hiressé tette Debreczen városát Mányi Ferenc emlékezetes több helyt lenyomatott fel-folyamodványa. De mivel hogy egyebet ne említsünk, nem csak egy kaktusz van a világon, ebben a dicsőségben méltán vetekedik vele a Debreczennel különben is egy idős Bagamér falu. Itt készült az alább közölt és Csóka Péter szomorú históriájának ugyancsak megmagyarozó folyamodványa. A jeles íromány szerzője — egy becsületes eszmadia mester — később Szalacsra költözvén, a folyamodvány hiteles másolata (eredetije a kajla-szarvu tehát sorsára jutott!) a szalacsi archivumba jutott. Itt mutatta meg nekem pár év előtt Szalacs

anyagi helyzete miatt aggodalomra nincsen ok. A vizsgálat erélylyel folyik s mivel itt csak egy esztendő számadásáról van szó, szenzaciós felfedezések várhatók. Mint irtuk: arról van szó, hogy az adósok tartozását feltűnő csekély összegben vették fel, holott ezerszer annyi árut vettek át jelen esetben is **120.00 frt** különbözetről van szó. Lehet, hogy a hir tuloz; e pillanatban senki sem tudja mennyi a károsítása a malomnak.

A vizsgálat egyelőre Konda ellen folyik ez ügyben. Az ő vallomása döntő, hogy igazat mondanak-e a könyvek!

Tekintettel arra, hogy a vizsgálat alá vett adósok reputációja nagy esorbát szenvedne az előzetes vizsgálat alatt is, a vizsgálat a legnagyobb titokban folyik.

Feldeim Izraelnek, ki a kolozsvári utcán lévő Feldheim Izrael fia és társa nagy lisztkereskedő cég tulajdonosa s vagyonos ember összes könyveit az ügyesség zár alá vette s átvizsgáltatja. Mindenféle nagy érdeklődéssel várják a válságban levő malom ügyeinek további fejleményeit.

Együttal arról is értesülünk, hogy legutóbb a fogságban lévő könyvvezető asztala fiókjában jelentékeny összegekről szóló olyan váltókat találtak félretéve, melyek a malomnak mint hitelezőnek tulajdonai voltak.

NAPTÁR.

— Január 5. —

- Vasárnap. Róm. kath. Vízkereszt. Prot. Vízkereszt. Gör. kel. decz. 25. Karácsony. Izr. 10. Sab. Wajig.
Nap két 7 óra 2 p., nyug. 4 óra 11 p. Hold kelte 11 óra 46 p., nyug. éjjel 2 óra 6 p.
Január 6. A nőegylet estélye B.-Ufaluban.
" 7. Megyei közigazgatási bizottsági ülés.
" 9. Korcsolya bál a Zöldfában.
" 13. Ipartestületi bál a Sasban.
" 13. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet rendszeres közgyűlése.
" 14. Kolon-estély a Fekete Sasban.
" 17. Jogász táncestély a Sasban.
" 19. Zenekedvelők tánczczal egybekötött estélye a Sasban.
" 21. A nagyszalontai dalárda hangversenye.
" 26. Vadász-bál Szalárdon.
" 26. II. Tiszti-estély.
" 27. A Szépitési-egylet közgyűlése.
" 31. Nagyváradai román ifjúság táncestélye.

Élénk kis segédjegyzője s én nem akarván, hogy továbbra is por lepje emlékéit a jeles férfinak, ime átadom, ha nem is az örökkévalóságnak, legalább is a »Tiszántul« hasábjainak, mint igazi tisztántúli termést.

Nagykebelű Igazságminiszter Ur!

A most lábrakelt magyar igazságminiszteriumnál kérem folyóba tenni azt a peres esetemet, a melyet immár 35-ben a bécsi semmiszéken, mind 55-ben a pesti hétszemű táblán elvesztettem vala; mir' azir, mert a mondódott felőle, hogy nem vót igazságom. Pedig dehogyan nem vót, dehogyan nem vót.

Én tehát bizom a honfiak javába, hogy ezen részünkre kinyert igaz miniszterség ezen állapotomba bele nézvén részemre igaz vélelmenyt szolgáltatni sziveskedik.

A dolog így áll:

Én Csóka Péter, a magam és most is élő édes anyám törvényes gyámja, a minap 1847-ben vettem egy tehenet Ókrös Erzsóktól, aki azután a magam házában — már mint a tehen — csakugyan meg is ellett. De szorulásban lévén, a tehenet eladtam a gyulai vásáron és hitelbe megvevődött egy ottani szücsmester által, kinek neve már nem jut eszembe, de az ottani nemes szücs-czéh előtt bizonyosan tudva leszen az ő neve. Mire nézve az ottani szücs-czéhet az egyes alatti kérdőpontokra kihallgattatni kérem.

1848-ban beszorultam katonának. Onnan meg másféle katonának, de az obsitóm elveszvé, erre nézve tanuul kihallgattatni kérem a híres princez-prájs porosz regimentet.

No. Ennek a szücsmesternek az özvegyétől született három fia és három lánya olyatén formán, hogy kettő már megházasodott, kettő

- Február 9.** Kereskedő ifjak köre bálja.
" 10. A »László malom« rendkívüli közgyűlése.
" 10. A nváradai iparos ifjak önképző körének táncestélye a Zöldfa szállodában.
Február 16. Jelmezes tiszti estély.
" 26. Zenekedvelők zeneestélye a Fekete Sasban.
Márcz. 16. Zenekedvelők philharmonia hangversenye a Sasban.

Felhívás.

Mensa Academica Bizottság Kolozsvár.

A kolozsvári m. kir. Ferencz-József tudomány-egyetem polgársága hallatja első szótát.

Az ifjúság a haza reménye, jövődő büszkesége.

Virág az ifjúság, mely gyöngéd kezek által ápolva, dús termést igér.

E dús termésre szeretett hazánknak szükség van s Erdély ifjúsága oroszánrészt kér magának a megvívandó szellemi harcban.

Évszázakig volt Erdély védbástyája e hazának és e hivatását még nem töltötte be.

Kétszeres őrséget a bástyanak, fokozott munitiót lelkes védőinek!

Kincses Kolozsvár egyetemének polgárai közt hazafias áldozatokra mindenkor kész nemzetünk éhezöket nem tűrhet.

A hazára nem lehet közönyös, hogy ifjait tanulmányaik folytatásában a megélhetés gondjai gátolják.

Nem lehet közönyös, hogy a tanulmányokra szánt időt lélekölő másolással szenvedjék keresztül.

De a tehetősb szülőkre sem lehet közönyös, hogy távolban élő fiaik a vendéglői ellátás folytán éltüknek szebb felét az éttermek erkölesrontó levegőjében töltsek el.

E bajokon segíteni van hivatva a deák-asztal, a mensa academica.

Adakozzunk a mensa javára!!

Adakozzék a diákasztal javára minden polgára e hazának, némuljon el a szent czél érdekében minden nemzetiség és osztálykülönbség okozta belharcz.

Nemzetiség, faj és valláskülönbség nélkül

pedig meghalt volna. De ezen szücsmester meghalván, testamentomot tett, hogy a kajlaszarvú tehene az unokájának adódjék, — ha megkerül! (mert ellopták volt tőle a feljebb tisztelt tehenet) ha pedig meg nem kerül az ingyen iskoláztatás alapjára adódjék.

Mennyiben pedig a dolgok állásából úgy sejtem, hogy éppen ez volna az én kajla-szarvu tehenem és így nekem ahhoz — az oldalági rokonok kizárásával — egyenes kereseti jogom nagyon kérem a tisztelt juszticia-miniszter urat, hogy részemre a feljebb tisztelt tehenet beidéztesse és azt nekem bornyu-kamataival együtt rezignáltatni sziveskedjék.

Kelt Bagamérban 1867-ben.

Tisztelő polgár

Csóka Péter.

Moly.

Aforizmák.

Valljon ki meri eltagadni? hogy az emberi szellem, a jelen szörnyű magasra hatolt időben, bizonyos tekintetekben, legalább is nagyon kényelemszerető lett.

Ime például jobbára diktandóirással foglalkozik!!

*

Valljon mik a modern kulturának és civilizációnak fő tényezői?

Hát bizony ezek: a köszén és a puskapor!

Politikus.

összehozza a mensa a fehér asztal mellett hazánknak a legkülönbözőbb vidékekről összesereglett összes ifjait.

Egyesíti a szétforgácsolt erőket és ez összetartás éreztetni fogja kihatását közéletünkben is.

Humanus törekvése nemességének teljes tudatában bizalommal fordul tudomány egyetemünk polgársága a t. cz. közönséghez s rendületlen hittel reményli, hogy hazafias buzgósága minden részről kellő méltánylásban részesül.

A millenium korszakalkotó alkalmából létesítendő deák-asztal az emberbaráti szeretet legszebb, legmagasztosabb intézményeinek egyike lesz.

Lesz, mert lennie kell! Nemzetünk hazafias áldozatkészsége kezességet nyújt egyetemünk ifjúságának, hogy esdeklő szózata nem lesz elhangzó szó a pusztában.

Ugy legyen!

Dr. Meltzl Hugó,

a kolozsvári m. kir. Ferencz-József tudomány-egyetem e. i. rectora.

Dr. Pisztóri Mór,

Dr. Apáthy István,

Dr. Szabó Dénes, Dr. Petz Vilmos,

e. i. decanok.

Krenner F. Miklós,

a mensa bizottság elnöke.

Hunwald Lajos,

Kozma Endre,

biz. pénztáros.

biz. főtitkár.

A nagybecsű adományok a pénztárhoz (Kolozsvár, Egyetemi kör) juttatandók.

UJDONSÁGOK.

* **A görög szertartásnak karácsonya.** Nagyváradon a görög karácsony ünnep alkalmával a magyar-utcai templomokban reggel 9 órakor Pável Mihály püspök fogja tartani nagy segédlet mellett az isteni tiszteletet és predikációt.

* **Nagy ebéd.** A nagyváradai premontréi kanonok rendjéből az alkalmából, hogy egyik törekvő fiatal tagja Szebesztha Farkas Hugó, ma reggel 8 órakor tartja a rend templomában első miséjét, nagy ebédet ad, melyre a biboros püspök, a főispán, polgármester s notabilitásaink legelőkelőbbjei hivatalosak.

* **Egy valóban humanus intézet.** Egy igen érdekes statisztikai kimutatást kaptunk tegnap, melyből kitűnik, hogy mily sokat tehet egy jótékony ember, hány árvának törölheti le könnyeit s mentheti meg őket a társadalom számára. A Nogáll-féle óvodáról és zárdáról van szó, melynek az 1894-ik év végén összeállított kimutatása szerint összesen 115 bentlakó növendéke van, kik közül 65 fiu és 50 leány; a bölcsődében a múlt év folyamán 30 csecsemő nyert felvételt. Az épületben van még egy 8 osztályu polgári iskola, külön fiuk és külön leányok számára. Az intézetben a felügyeletet 16 apácza gyakorolja s 6 betegápoló. Összesen tehát 167 ember nyert teljesen ingyen ellátást s mindezt egy ember költségén. Jól esik e tényt konstatálnunk, mikor utonutfélen halljuk emlegetni papi vagyon saecularizációját.

* **Megismételt előadás.** Azt a szép karácsonyi játékot, melyet a váradai Szt. József intézet növendékeinek egy része adott elő az intézet százados emlékünnepe, a többi növendékek nem láthatták, mert az intézeti nagy terem szűk volt a vendégek befogadására. Az ünnepekre pedig haza mentek a növendékek. Tegnap aztán megismételték a derék fiuk társaik épülésére a szép előadást, melyet néhány helybeli család is végig nézett.

* **Tánc és zene.** A nagyvárad-i zenekedvelők egyesülete hivatásának megfelelően ez évben is igyekszik minél kellemesebb szórakozást nyújtani városunk művelt közönségének. Január 19-ikén zeneestélyt, február 26-ikán — farsang utolsó napján — egy nagyszabású táncestélyt és márczius 16-ikán philharmonikus hangversenyt rendez, utóbbin való közreműködésre több helybeli hölgyet felkért a rendezőség. Ugy az estélyekre, mint a hangversenyre nagyban folynak a készülődések. Kétségtelen, hogy városunk művelt közönséges, mint a multban, úgy a jelen évben is hathatós pártolásban részesíti e törékű egyesületet.

* **Nyilvános számadás.** A nagyvárad-olaszi r. kath. elemi iskolába járó szegény árva tanulóknak a karácsonyi sz. ünnepek alkalmával leendő felruházására az Ur Jézus a kisdetek legjobb Barátja; legszentebb nevében könyöradományok gyűjtetvén, a következők voltak kegyesek: Főtisztelendő Denes János esperes-plebános igazgató 1894-ik évi október hó 19-énkelt gyűjtő-illetőleg kérelmező-ivére adakozni: Schlauch 30 frt, Vinkler József 10 frt, Winterhalter Antal 10 frt, Andrassy János 5 frt, Schifner 5 frt, Palotai László 5 frt, Petrovich Ferencz 5 frt, br. Gerliczy Félixné 3 frt, Denes János 10 frt, Zeley János 5 frt, Szakszó Rezső 5 frt, Vertán Lajosné 1 frt, Cziffra Geróné 1 frt, Pallay Lajosné 1 frt, Bereczky Gézáné 1 frt, Des Echerolles-Kruspérné 3 frt, Kucsovsky Lajos 2 frt, Lopusny 2 frt, Karácsonyi 3 frt, Székely István 2 frt, Lindenberger János 1 frt, Fetser Antal 2 frt, Beöthy Maria 1 frt, dr. Vuicsics Gyula 1 frt, Sal Ferenczné 2 frt, Markovics Antalné 2 frt, Széher Jozefa 1 frt, öz. gr. Pongrácz Ádámné 8 frt, Baróthy Sándorné 1 frt, öz. Kamenszky Imréné 1 frt, öz. Lindenmayerné 1 frt, Nyiri Gy.-né 1 frt, Öz. Fröhlich Pálné 60 kr, br. Luzszsenky Lenke 1 frt, Kiss Elekné 1 frt, dr. Molnár Imréné 1 frt, Bozóky Alajosné 1 frt, dr. Némethy Gyula 1 frt, Urai Sándor 1 frt, Buzásy Albert és neje 1 frt, Janky Józsefné 1 frt, Nesztor Józsefné 1 frt, Scheiberg 5 frt, N. N. 2 frt, Kovács Józsefné 1 frt, öz. Bilinszky Soterné 1 frt, N. N. 60 kr, öz. Tulics Józsefné 1 frt, dr. Schweiger Ede 1 frt, Rádl Ödönné 1 frt, Halász Gyula 1 frt, Makucz Ernő 1 frt, N. N. 1 frt, Balogh Imre 50 kr, G. C. 50 kr, Weiszlovits Adolf és fia 1 frt, Hoványi Gyuláné 1 frt, B. L. 50 kr, Fráter Kálmánné 70 kr, Rimánóczy Kálmán 2 frt, Andrányi Lajos 1 frt, Számborovszky Rezső 50 kr, Károly Imre 30 kr, Varga 10 kr, N. N. 50 kr, Fábry Testvérek 1 frt, Sipos Orbánné 1 frt, öz. Sztarill Jánosné 1 frt, dr. Wimmer Julián 1 frt, Kiss Theodosius 50 kr. Összesen 165 frt 30 kr. — Ezen összegből a fentemlített cél és alkalomból kiosztatott a szegény, többnyire árva tanulók közt 43 pár csizma á 2 frt 20 kr, = 94 frt 50 kr, 20 kabát á 3 frt 50 kr = 70 frt összesen 164 frt 60 kr., tanszerekre 70 kr. = 165 frt 30 kr. Szegények mindig vannak veletek, — mondá az Ur! Az irgalmasok irgalmasságot nyernek — tanítá Jézus. Tartsuk meg az ő tanítását! Isteni hitünk, reményünk és szeretetünkkel küzdjünk a lelki és testi szegénység ellen, Isten áldja a jótévedőket! Nagyvárad, 1895. jan. 5. Az igazgatóság.

* **Névmagyarosítás.** Nagy-Bárodon Klein Ignác kiskoru gyermekeivel együtt »Kömlösi«-ra magyarosította nevét.

* **A kassai kereskedelmi és iparkamara** kémiai laboratoriuma 1894. évi működéséről szóló jelentését Biharmegyének is megküldötte. A jelentést azért említjük föl, mert érdekes adatot tartalmaz a borhamisítás elterjedésére

nézve. Ugyanis 42 esetben vizsgált meg bort az intézet s csak 10 esetben találta tisztáknak a borokat. Kitűnt tehát, hogy e borokban nem igazság, hanem hamisság van. — S aki issza, »macskajajt« kap tőlük.

* **Temetések.** Piwary Richárd cs. és kir. számvevő hadnagyot tegnap d. u. 3 órakor temették el katonai pompával.

Ugyancsak tegnap d. u. temették el M. Kelemen József városi irnokot is.

Ma délután 3 órakor lesz a temetése öz. Schütz Józsefnének, Schütz Albert nagyvárad-i közbecsülésben álló ügyvéd anyjának.

* **Biharmegyei közkórházának** mult havi forgalma a beállott hideg idő miatt nagy volt. — A 259 beteghez 245 jött, s így 504 beteget ápoltak ott. Ezekből 124 meggyógyult, 43 javulófélben távozott, 7 gyógyíthatatlan volt, 20 meghalt. Maradt tehát e hóra 305 beteg.

* **Elveszett flu.** Tóth Miklós 13 éves fia hazulról hirtelen eltávozott. A megejtett vizsgálatból kiderült, hogy Mező-Telegdig a vonaton ment és ott leszállott. De hogy onnan merre vette az útját s mi volt tettének indító oka, azt még mindeddig homály fűdi. Körözését elrendelték.

* **A jégbeszerzés körül** szerte az országban sok mindenféle visszaélés történt. Most a belügyminiszter rendeletileg intézkedik ez ügyben, s csak azon helyekről engedi meg a jég beszerzését, melyeknek bacillus mentességét a hatóság igazolja.

* **A nagyvárad-i Rhédey kerthez** vezető ut szabályozása alkalmából a gázgyár által bérelt 4800 négyszögöl területből mintegy 420 n. ölet elfoglaltak az uttest kibővítésére. Ezért a gázgyár felszólalt s a tanács adóvisszatérítést rendelt el az elfoglalt területért, mely díszes kocsiúttá átalakítva csak előnyére szolgál a Rhédey-kertnek.

* **A nagyvárad-i László-malom** főkönyveit a kiküldött szakértők nagyobbreszt átvizsgálták, de sikkasztásnak nyomára ez ideig nem jöttek. A malomban a fizetéseket akadály nélkül teljesítik, mert biztos, hogy Tisza István új vállalata átvesszi a malmot. — Az öngyilkos igazgató ellen a büntető eljárást halála folytán megszüntették s vagyonát a bűntügyi zárlat alól feloldták. Szilágy hagyatékában, mint értesülünk, verseket is találtak. Az elhunyt igazgató szabad óráiban verseket írt. Kijelenthetjük, hogy a »Hét« díszes versét a dzsentirre nem ő írta. Azt sem, hogy:

»Ne hagyj magad, ne hagyj magad . . .«

* **Ipartestületi bál.** Az idei farsang első táncvizigalma a jövő vasárnap, vagyis e hó 13-án fog a »Fekete Sas« szálloda nagytermében megtartatni. Ezen kedvelt táncvizigalmat az ipartestület előljárósága rendezi, s a jövedelmet fele részben az elaggot és munkaképtelen iparosok alaptökéje gyarapítására és fele részben az iparos kör könyvtára javára fordítja. A jótékonyalap a nagyerdemű közönség hozzájárulása folytán már annyira szaporodott, hogy a jövő évben az ipartestület néhány elaggot iparos elhelyezésére iparos szállót és menházat óhajt építeni.

Ezen táncvizigalom minden évben igen fényesen szokott sikerülni, mert tekintve a jótékony czélt nem csak az iparos családok vesznek azon részt hanem a művelt társadalom minden osztálya megszokott ott jelenni. Ennélfogva a rendező-bizottság a nagyerdemű közönség iránti tiszteletből ezton is közhírré teszi: miszerint a báli meghívók már szét lettek küldve, s ha netalán valaki feledékenységéből ily meghívót nem kapot, de arra igényt tart sziveskedjék a bálrendező bizottság elnöke Bertsey Györgynél avagy az ipartestület Kertutcai helyiségében azt átvenni, ugyanott a belépőjegyek is megválthatók.

* **Menza academica Kolozsvárt.** A kolozsvári Ferencz-József Tudomány egyetem polgársága Krenner Miklós egyetemkörüi és diákszövetségi elnök kezdeményezésére a Kolozsvárt létesítendő diáksztal, menza academica ügyében mozgalmat indított meg. Az egyetemi

polgárság közgyűlése Kremmer Miklós elnökelete alatt 100-as nagybizottságot küldött ki, mely az agitációt megindította. A 100-as nagybizottságba az összes egyetemi tanárok, Kolozsvár társadalmának legkiválóbb képviselői, u. m. Bély Ákos gr. főispán, Gyarmathy alispán, Albach polgármester, gróf Bethlen G. az Emke elnöke, Sándor L. az Emke főtitkára, gr. Bethlen András exminiszter, gróf Kuun Géza, br. Feilitsch Artur, br. Petrisevich Horváth Kálmán, br. Kemény Gézáné, báró Bánfy Dánielné, Szász Domokos püspök, Biró Béla apátplébános, Hegedüs S. képviselő, Vörös S. igazgató, Éjszaky Károly stb. továbbá erdélyi püspöke, Lonhart Ferencz és az összes erdélyi főispánok beválasztottak dísztagoknak. A kolozsvári dísztagok a legszivesebben ígérték meg támogatásukat az általuk legnemesebbnek ismert mozgalomnak. A menza kizottság nagy buzgalmat fejt ki. A kolozsvári lapok naponta cikkeznek. A legközelebbi napokban szétküldetnek a gyűjtőívek, melyeknek felhívását dr. Meltzl Hugó, a kolozsvári egyetem rektora, dr. Pisztory Mór, dr. Szabó Dénes, dr. Pecz Vilmos, dr. Apáthy István egyetemi dékánok, Kremmer Miklós ifjusági elnök, Humvald Lajos pénztáros és Kozma Endre főtitkár irták alá. A kolozsvári színház igazgatója, Ditrói Mór díszelőadást rendez, a téli szezon alatt lesz matiné, táncestély, művész estély, hangverseny, előképek és műkedvelői előadás, továbbá egy nagyszabású jégünnepély. A kormánytól államsegélyt fognak kérni és egy egyetemi tanár által szerkesztett kérvényt küldöttség fogja a miniszternek átadni.

Évi összegek megszavazására fogják felkérni, az ifjusági egyesületeket, az Emkét, vármegyékét és városokat. Dr. Szádeczky Lajos egyetemi tanár, az országos nevű historikus legközelebb felolvasást fog tartani a menza akadémika javára és ezt több felolvasás fogja követni. Az egyetemi polgárság körében már is szépen folyik a gyűjtés, sőt már a közönség köréből is tétettek alapítványok, dr. Meltzl Hugó 100, dr. Márki Sándor, Szász Domokos, Székely Miklós, K. Biasini Domokos 50—50 frtot, ismeretlen pedig 10 frtot. A mozgalom eddigi eredménye és a közönség lelkesültsége remélni engedi, hogy a nemes mozgalom és eszme meg fog valósulni!

* **Csalódott zsebmetsző.** Galicziából levándorolt Velkusz Jakab azon hiedelmében, hogy Váradon mindenkinek a tárczája pénzzel van tele; elesipte Klein Zs.-né zsebéből a pénztárczáját. — Jóllehet semmit sem talált benne, még az a veszedelem is érte, hogy kóterbe került. A hol is elmélkedhetik hogy bizony van üres tárcza is.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 8-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskó-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskó-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 12-47, 8-41.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

EGYLETEK.

Meghívás.

A »rabsegélyző-egylet« választmányi tagjait tisztelettel kérem, hogy folyó hó 6-ikán (vasárnap) d. e. 11 órakor a fogházépületben igen fontos ügyek elintézése végett megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1895. január 4.

Gyöngyösi Lajos alelnök megbízásából:

K. Nagy Sándor,
titkár.

Értesítés.

A biharmegyei tankerületi tanítótestület holnap, 1895. évi január 7-én d. u. 3 órakor Nagyváradon, a megyeháza kistermében évnegyedes, rendes szakgyűlést tart, melyre a testületi tagok s tanügybarátok tisztelettel meghívotnak.

Tárgyai a szakgyűlésnek:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Értekezés az 1868. XXXVIII. törvényezikk revisiójáról, Száva János testületi tagtól.
3. Felolvasás Gombai Jánostól ily cím alatt: »A leányok folytatólagos képzése társalgás által.«
4. Folyó ügyek és indítványok tárgyalása. Nagyvárad, 1895. január 6.

Eszenyi Sándor,
tantestületi elnök.

REGÉNY-CSARNOK.

Az utolsó forint.

(Eredeti elbeszélés.)

Írta: B. P.

(Folytatás.)

Görög András a legszigorubb értelemben jellemes és becsületes ember volt. Ha a villám sújtott volna le előtte, akkor sem borzadt volna el úgy, mint Róza kijelentésére. Tehát Éde azért nem volt egész nap látható. S Rózának bevallotta ballépését. S Róza ugyan mit akarat most tőle?

Csakhamar megtudta.

Róza könyörögni kezdett:

— Görög ur! Kérem, segítsen rajtunk. Higgye el, Éde nem rossz ember, ez volt első és utolsó ballépése. Meg fog javulni. Szeretjük egymást s ez az eset elválaszthatna. Kérem, könyörüljön rajtunk, mentse meg. Csak ön menthet meg.

Andrass lassanként visszanyerte higgadtágát s mintegy akaratlanul, hangosan kezdett tünődni:

— Segitsek? én segítsek? de hát hogy tessesem azt?

Róza újra könyörgött.

— Valljon nem-e inkább Lászi ur hozzátartozói segíthetnének rajta? — kérdezé András.

— Arra nem is gondolhatunk, — volt Róza válasza. — szülői igen szigorúak, s megfoghatatlan volna előttük, s kipuhatolni iparkodnának, mire kell Edének hirtelen annyi pénz? pedig ennek nem szabad köztudomásra kerülnie.

András tovább tünődött:

— Lásza kisasszony én igen szívesen segítnék, de csakugyan nem tudom, fogalmam sincs róla, hogyan. Magamnak van ugyan egy kis megtakarított pénzem, pár száz forint, od adnám, de ez aligha lesz elég?

Róza a végső eszközhöz nyult:

— Görög ur! Irénhez való szerelmére kérem, segítsen rajtunk!

Midőn András az ő édes titkát így Róza ajkairól hallotta, fejébe tódult a vér, keringett körülötte a szoba, s bár: zólni akart, nem bírt.

Amaz folytatta az ostromot:

— Elárulom önnek, hogy Irén is szereti önt. S Irén tudja a mi bajunkat s ő is kéri önt, segítsen rajtunk! Ha ön nekünk megteszi ezt a nagy szolgálatot ő is megfogja azt önnek hálálni.

András határozott.

Komolyan és ünnepélyesen szólt:

— Legyen nyugodt kisasszony, minden esetre segíteni fogok.

Látszólagos habozásom csak gondolkozás volt mit és hogyan cselekedjem. Valóban találtam módot, egyetlen egyet, s a szerint fogok eljárni. Igen, segíteni fogok, segítenem kell. De azután mondja meg Lászi urnak, hogy többé ilyen ballépést el ne kövessen, mert másodszor nem segíthetnék.

— Köszönöm, köszönöm — rebege Róza, biztosíthatom arról, hogy ezentul ön iránt mindig a legnagyobb tisztelettel és hálával leszek.

András keserűen mosolygott.

— Ezentul? mormogá, s azután erélyes hangon folytató. — távozzék kisasszony, hogy szándékomat mielőbb keresztülvihessem.

Róza már is háláját gondolta tanúsíthatni azzal, hogy azt kérdezé:

— Hát Irénnek nem izen semmit?

A szegény András elsáppadt. De nemsokára reszkető hangon válaszolt:

— Mondja meg neki kisasszony, hogy fedjen el engemet.

Róza bámulva tekintett a szőlóra.

— Görög ur! ön most nagyon fel van indulva, majd holnap másképp fog beszélni, — mondá.

És ezzel kisetett a szobából.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A király Budapesten.

Budapest, jan. 4. (Saját tudósítónk távirata.) A király mint a félhivatalos Bud. Tud. jelenti, ma este indul Budapestre. A külön udvari vonat este 9 óra 42 perczkor indul Marchegből s holnap reggel 5 óra 40 perczkor érkezik Budapestre.

Hófúvások.

Budapest, jan. 5. (Saját tudósítónk távirata.) A nagy hófúvás miatt attól félnek, hogy az uralkodó utazásában valahol fönnakad. Az államvasutak forgalmi felügyelősége ez okból, hogy a marchegbudapesti vonalat állandóan tisztítsák. Délelőtt óta tizenkét hóeke jár folyvást ezen a vonalon s így nem igen van mitől félni.

Fogadtatás.

Budapest, jan. 5. (Saját tud. táv.) A király ama kívánságának adott kifejezést, hogy Budapestre való érkezésekor mellőzzenek minden hivatalos fogadtatást.

A fuzió elhalasztatott.

Budapest, jan. 5. (Saját tudósítónk távirata.) Politikai körökben tisztában vannak azzal, hogy amint a bán a mostani kormánypartból megafakítja a miniszteriumot, a fuzió elhalasztatik. Apponyi Albert gróf és a nemzeti párt hajszálnyit sem engednek elveikből. Szapáry Gyula gróf és követői egyáltalán nem gondolnak arra, hogy visszamenjenek addig a kormánypartba, amíg törekvéseiknek érvényt nem szereztek. A bán személye ellen különben nem igen van kifogása a 67-es ellenzék tagjainak, politikájával szemben azonban a legnagyobb mértékben várakozó álláspontra helyezkedett, s amennyiben az a mostani rendszer folytatását jelentené, ők sem fogják odahagyni ellenzéki álláspontjukat.

Új választások.

Budapest, jan. 5. (Saját tudósítónk távirata.) Khuen Héderváry gróf nem fog tárczát vállalni a miniszterelnökség mellé. Az újabb tárgyalások eredménye szerint Lukács Béla megmarad a kabinetben. Feltétlenül bizonyosnak tartják, hogy ma a bán kabinetje a mostani kormánypart támogatásával rövid idő alatt föl fogja használni az alkalmat, hogy a többséget kicserélje. Az új választások küszöbön vannak.

Albrecht kir. herceg betegsége.

Budapest, jan. 5. (Saját tudósítónk távirata.) Albrecht kir. herceg egészsége már csaknem egészen helyreállott, orvosai tanácsára azonban még nem hagyja el a szobát.

Légrády öngyilkossága.

Budapest, jan. 5. (Saját tudósítónk táv.) Szenzációs öngyilkosság történt ma a fővárosban. Légrády Tivadar, a Perti Hirlap társ-tulajdonosa, a Légrády Testvérek czég egyik főnöke ma délben föbelötte magát. A dusszag embert esztendők óta kinos idegbaj gyötörte, amely ellen nem tudott magának orvoslást szerezni. Minden évben gyógyfürdőkre járt gyógyulást keresendő, a nyarat Kaltenletgebennben, a telet Abbáziában töltötte, de nyugotsgát a pihenés nem adta vissza. Üzleti dolgaitól vissza is kellett vonulnia, s amióta a Légrádytestvérek vállalata Váczi-köruti új palotájába költözött, a nyomdai ügyek vezetésében sem vett részt. Az utóbbi időben az idegesség még nagyobb mértékben vett erőt rajta, gondolkozása egyre ziláltabb lett, s az, hogy mostanában orvosi rendeletre egy évre Wiesbadenbe kellett volna mennie üdülésre, végképen elkeserítette s végzetes tettének elkövetésére bírta. Dolgozószobájában ma déli háromnegyed tizenkét órakor hét milliméteres revolverrel jobbalántékon lötte magát. A golyó áthatolt a fején és a balhalántékon tört ki. A mentők, akiket nyomban értesítettek, eszméletlen állapotban találták. Nemsokára megjelentek nála dr. Makara aszistens, dr. Korányi Frigyes és dr. Laufenauer Károly egyetemi tanárok, akik állapotát reménytelennek mondták. Délután fél kettőig kinlódott folyvást eszméletlen állapotban, azután meghalt. Légrády Tivadar egyike volt a főváros legtiszteltebb polgárainak. Özvegyet s hat gyermeket hagyott hátra.

Örmény-ügy.

Budapest, jan. 5. (Saját tudósítónk távirata.) Római telegramm szerint a Stefani ügynökségnek a következőket jelentik: A török kormány a bécsi, berlini, párisi és római kabinetekhez, mint a berlini szerződés szignatariusaihoz, azon kérelemmel fordult, hogy hassanak oda, miszerint Anglia és Oroszország az örmény ügyben követeléseiket mérsékeljék.

Czankov Bulgáriában.

Budapest, jan. 5. (Saját tudósítónk távirata.) Czankov Dragánt, mint Szófiából telegrafálják, a bolgár határon Szlivniczánál száz barátja várta; Czankov a hozzáintézett üdvözlő beszédre azt felelte, hogy minden bolgárnak kötelessége az Oroszországgal való barátság érdekében közreműködni. Ha a fejedelem igazán szereti népét, akkor a kibékülés könnyű lesz, feltételül csak azt kell kikötni, hogy Bulgáriának orthodox fejedelmi családja legyen.

Véres szerelmi dráma.

Budapest, jan. 5. (Saját tudósítónk táv.) A esömöri-úti Predeal-szálló véres szerelmi drámának volt ma a színhelye. Két fiatal szerelmes öngyilkossá lett, mert a szegénységük nem engedte, hogy a házasságban egyesüljenek. A leány Szalay Julis kávéházi pénztárosnő tegnap este bérelt szobát az említett szállóban s meghagyta, hogy ha egy fiatal ember találna

keresni, vezessék föl hozzá. Nemsokára aztán megérkezett a várt fiatal ember Popper Sándor 21 éves kereskedő-segéd személyében s bement a leányhoz. Éjfél után egymásután következett több lövés riasztotta föl a szálló személyzetét. A portás fölrohant a fiatal pár szobájába s amint fölrántotta az ajtót maga előtt látta véresen a leányt, aki egyet sikoltott s összeesett. A fiatal ember átlőtt halántékkal holtan feküdt a szoba padlóján. A szerencsétlen szerelmesek nyolcz levelet hagytak hátra, amelyben a szüleit és a rokonságukat értesítik, hogy közös elhatározásból halnak meg. Szalay Julis még él, de a sebe okvetlenül halálos.

Kontur Béla.

Budapest, jan. 5. (Saját tud. er. táv.) Kontur Béla ezredorvos ügyében akit a Stéger Ubald századossal történt afférje miatt megfosztottak a rangjától, monstre küldöttség készült a királyhoz, kegyelmet kérendő Kontur részére. Kontur családja kívánságára ez a deputáció elmarad s egyedül az ezredorvos atyja megy a legközelebbi kihallgatások alkalmával könyörögni a fiáért.

Vacsora a hadseregben.

Budapest, jan. 5. (Saját tudósítónk távirata.) A hadügyminiszter örömet okozott a katonáknak. Elrendelt, hogy ezentul hetenkint egyszer minden legény fött vacsorát kapjon még pedig mákos tésztát.

Budapest, jan. 5. (Saját tudósítónk távirata.) A belügyminiszter körrendeletben eltöltötte a himlőoltásoknál a karról vett nyirok alkalmazását! Ezentul kizárólag állati nyirok használható.

Közgazdaság.

A pozsonyi Schulpe-féle munkástelep.

Nem a zöld asztal mellől szürke elmélettel, — nem is a szerkesztőségek szobáiból hangzatos szólamokkal, — hanem a ker. szeretetnek tetteiben nyilvánuló áldozatával létrehozott emberbaráti szép intézmény felől ad a »Hazánk«-nak pozsonyi levelezője igen épületes értesítést, melyet a napirendre került agrár-viszonyok közt, főleg itt a tiszántúl, alkalmoszerűnek találunk egész terjedelmében közölni.

»E lap (t. i. a »Hazánk«) tisztelt szerkesztője felkért, hogy nézzem meg Schulpe munkás-telepét s irjam le, talán felbuzdító léssen, a megtestesített eszmének vonzó ereje hat, akadhat széles e hazában még több olyan tehetős polgár, kit jó szíve hasonló cselekedetre sarkal.

A derék kezdeményező szívesen elvállalta a kalauzólást, szemmel láthatólag jól esett neki hogy telepe iránt a székesfővárosban is érdeklődnek.

Három egyemeletes épület áll a pozsonyi sáncz-ut baloldalán, a szőlők mellett két katasztrális hold területen. Homlokzatuk a lassankint kiépülő utra néz. Egyszerű, de szilárd épület mind a három. Beillenének a város többi bérházai közé. Csinos vassodrony kerítés foglalja be. A tágas ablakokból nyájas lámpavilág szűrődik át, a folyosókat gázvilág (Auer-féle) teszi otthonossá. A kőcsozákkal kirakott folyosók ragyognak a tisztaságtól, ugyancsak kőlépcsők vezetnek fel az emeletkebe, számozott ajtók az egyes lakásokba.

A három házban összesen van 24 lakás. Egy-egy lakás áll világos konyhából és egy meglehetősen tágas lakószobából. A hófehér falak, az egyszerű esz. jölesök a szemnek. Semmi

ezikornya, semmi fölösleges disz, minden puritán, tiszta és praktikus beosztás. A folyosón, ugy a földszinten, valamint az emeleten vízvezeték szolgál a lakók kényelmére.

Othonnak kellemes, kényelmes és mindezek felett egészséges. Elég és tiszta levegője van minden lakásnak, a szobák magasak, az ablakok nagyok.

Padlásból, pinczéből jutott minden lakónak megfelelő rész, közös csupán a mosókonyha, mely nem a pinczében van, mint sok háromeletes palotában, hanem egy földszinti helyiségben, mellette a mángorlószoza. Szilárd, a tisztaság szempontjából alkalmatlan csementburkolatu padlóval, középütt vízvezető csatorna, ugyancsak helyben van a vízvezető csap, a tűz-helyen két főző-üst.

Am ez még nem minden.

Van a telepen egy külön, negyedik épület, földszintes ház, melynek két oldalt öt ablaka nyílik a telepre. Három pompás Auer-féle lámpa terjeszti benne kellemes fényét. Az egyetlen teremből álló épület a telepnek társalgó helyisége, munkás-kaszinója, ha úgy tetszik miniatüre redoutja.

Az ajtóval szemben, az átellenben lévő fal mellett csinos zárt cathedra áll emelkedettebb helyen, előtte hosszában két széles asztal, körülötte nádszékek. A falon körös-körül csinos, színezett képek, bibliai tárgyuak. A szöszék felett pedig a megfeszített Üdvözítő. Négy magas szekrény áll a falak mellett, melyek jelenleg üresek, de nemsokára megtelnek építő tartalmu könyvekkel. Kétezer kötetet fog beállítani a derék házigazda, olyan könyveket, melyek lelket deritenek, józan értelmet sugalnak, a munkásoknak legokosabb tanácsadói lesznek.

Ezek a könyvek igen fontos tényezői a józan munkás nevelésnek. A vasárnapi koresmározás megakadályozói, a szűkebbkörű családi élet szoros kapcsolai akarnak lenni. Kellemesebbé, vonzóbbá teszik az otthont, a hogy heti fáradozása után összeül a család, az iskolába járó fiu előveszi a könyvet, felolvass apjának, anyjának. Bizony ma napság ritka dolog ez, mert a társas együttlét, a hangosabb mulatozás járja. Jobban izlik az apának a bor a kocsmában, s alighogy lenyeli az utolsó falatot, már siet társai közé.

Vajha e munkástelep lakói hozzászoknának a kényelmes társalgó terem tiszta levegőjéhez, forgatnák egy-két órán át a hasznos könyveket s lassanként szoknának le a koresma sűrű látogatásáról! Czelnek ideális, hogy beválják-e, majd megmutatja az idő.

Hévvél beszélt a telep érdemes tulajdonosa arról, hogy ebben a társalgó teremben vasárnaponként a telep lakóinak felolvasásokat fognak tartani, praktikus czélú és érdekű előadásokat népszerű módon, melyek helyes irányra terelik a munkások nézetét, s a mohón hallgatott, vagy olvasott anarkhikus eszméknek hatását csökkentik.

Való igaz, hogy van némi utópia ize annak a dicséretes szándéknak, ámde még sem utópia, mert áldásos hatása el nem maradhat.

Ha számba vesszük mindezeket az előnyöket, s hozzá tesszük, hogy egy-egy munkáscsalád egy szobás és konyhás lakásért minden hozzá tartozó kényelemmel együtt egész évre csak 70 frt bért fizet: be kell vallanunk, hogy Schulpe Györgyöt semminémű haszonra való remény nem kecsgettette midőn tetemes áldozatokkal megteremté ezt a telepet.

Tavasz megújultával a jókora telepnek be nem épített területét parcellázatni fogja, minden lakó számára kihat egy mérsékelt nagyságú kertet, mely tekintve a talajnak jó minőségét, egész évi zöldségfőzelék szükségleteiket meg fogja teremteni. Kutat furat, honnan holland-szisztéma segítségével az összes kerteket könnyen öntözhetik az egyes lakók.

A gyermekek, kik egy-egy sötét padlás-szobára, vagy az egészséget és erkölcsöt is néha megmetyelző utcái csatangolására szorítottak, találnak napfényt, levegőt, hasznos, testedző foglalkozást a kertben.

Hány intelligens szülő gyermeke nem találja mindezt meg otthon?

Örvendő szívvel kell ezt az uttoró kezdeményezést minden emberbarátnak tudomásul vennie.

Vajha akadna széles e hazában több ilyen tiszteletre és dicséretreméltó felbuzdulás!

*

Ez utolsó, jogos felsóhajtásra megjegyezzük hogy Várad biboros püspöke már két év előt, gondoskodott házilag kezelt birtoktestein megfelelő gazdasági épületekről; — még a váradi káptalan a mult év folyamán gazdaságai mindenikében oly munkáslakokat emeltett, amelyekben minden családnak külön van egy világos nagy ablakkal ellátott szobából, csinos takaréktűzhelylyel felszerelt konyhából és egy megfelelő kamarából álló lakása, azonfelül mindeniknek külön elválasztott padlása.

Az iklódi pusztán már épített népiskolát a káptalani népesebb gazdaságokban is fogja egy-egy iskola követni.

Gaál Mózes.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. január 5.

Buzát. Malmaink ma élénkebb vételkedvet tanusítottak és tartott áron 15.000 méterm.

Határidő üzlet. Buza tavaszra 6.60—6.64 frt, buza őszre 6.92—6.97. — Rozs tavaszra 5.48—5.50. — Pongeri májusra 6.14—6.18. — Zab tavaszra 5.99—6.02.

Tényleges gabna-árak:

	m. m.	suly	effectiv ár
Buza, tiszavidéki	500	82 k.	6.92 $\frac{1}{2}$
» »	100	82 »	6.92 $\frac{1}{2}$
» »	600	81 »	6.90
» »	200	81.5 »	6.85
Buza, pestmegyei	700	82 »	6.80
» »	600	82.5 »	6.72
Buza, bihari	—	— »	—
» oláh	2600	78.5 »	5.40
Buza, bányási	2000	78.4 »	6.70
Rozs	—	— »	5.36
Árpa	—	— »	6.20
Zab	100	— »	6.25
»	100	— »	5.65
Tengeri	—	— »	—
» orosz	—	— »	5.90
Repce	—	— »	—
Köles	—	— »	—

Sertés-üzlet.

Köbánya, január 5. Üzlet változatlan. Készlet: 116,363 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 43—44 kr.; közép: 43—44 kr.; süldő kövér: 44 $\frac{1}{2}$ —45 kr.; sovány: 45—45 $\frac{1}{2}$ kr.; Román: —; Szerb kövér 43 $\frac{1}{2}$ —44 $\frac{1}{2}$ kr.; sovány: 42 $\frac{1}{2}$ —44 $\frac{1}{2}$ kr.;

A budapesti érték-tőzsde hivatalos árjegyzései

1895. január 5.

Befizetés	Az értékpapir neve	Árfolyam
	Aranyjárdék 4%	123.50
	Koronajárdék 4%	98.60
	Magyar regále-kötv. . . . . 4 $\frac{1}{2}$ %	100.50
	Magyar földteherm. k. 4%	97.50
	Tiszai és szegedi nyer. 4%	143.00
	Osztr. aranyjárdék 4%	124.25
	1860. államsorsj. 5%	161.50
	—	—
	Kisbirtokosok földhit. 5%	103.50
	» » . . . . . 4 $\frac{1}{2}$ %	103.50
	Magyar földhitelint. . . . . 4 $\frac{1}{2}$ %	101.00
	» » 4%	98.25
	Magy jelzáloghitelb. . . . . 4 $\frac{1}{2}$ %	101.00
	Pesti magy. ker. bank . . . . . 4 $\frac{1}{2}$ %	100.50
	» » 4%	95.50
	—	—
500	Pesti magyar keresk. bank	1308.00
300	Egyesült főv. takarékpénztár	1300.00
300	Magyar orsz. közp. »	870.00
1000	Pesti hazai első »	9200.00
1000	Első magy. ált. bizt. társ.	3975.00
500	Első pesti gőzmalom r. t.	2200.00
150	Victória gőzmalom	250.00
160	Kőbányai gőztéglagyár t.	980.00
100	Magy. aszf. részvény társ.	298.00
20	Salgótarjáni köszénbánya	783.00
400	Ganz és társa	2100.00
	Arany es. és kir.	5.90
	» 20 frankos	9.85
	» 20 márkás	12.18

159
1895**Hivatalos hirdetés.**

A beállott nagy havazás folytán felhivatnak a háztulajdonosok, házfelügyelők és üzlettulajdonosok, hogy a járdákról a havat annyiszor a hányszor szükségeltetik, takarítsák le s a síkos járdát homokkal vagy fűrészporral szórattassák be, a vízfolyókákban a jég felvágatandó.

Ugyan ez alkalommal figyelmeztetnek a háztulajdonosok, hogy az udvarokon összegyűlt hó lerakási helyül a város egész területén a Körös medre jelöltetik ki; a Pecze folyó medrébe a hó behordása szigorúan tiltatik.

Jelen hirdetésben foglaltak áthágói a közegészségügyi köztisztasági szabályrendelet 12-ik §-a értelmében 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettnek.

Nagyváradon, 1895. január 3.

ifj. Rimler Károly,
rendőrkapitány.

(18) 1-1

Tejleadás.

A nagyváradai I. sz. káptalani uradalom micskei gazdaságából naponként literes és félliteres bedugaszolt palackokban, kifogástalan minőségű, egészséges tej fog Nagyváradra a vevők részére beszállítani.

Megrendelést elfogad az uradalom központi irodája Barátok-utca 854. sz. a. s ugyanott az eladás feltételei is megtudhatók.

Szabó Ferencz,

uradalmi igazgató.

(2) 0-5

Hirdetéseket

elvéllal jutányos áron

0-4 (17)

„Tiszántul“

kiadóhivatala:

Nagyvárad, Apácza-utca 3.

Alapítatott

Ajánl

1829. ében.

kitünő minőségű rumot,

Valódi közvetlen behozatott orosz theát, bel- és külföldi csemege borokat és

PEZSGŐT

kassai sodart nyersen és főve;

HALAKAT

olajban, páczolva és sózva, ugy minden némű sajtokat

Wurst József cég,

Nagyvárad, fő-utca Bartsch-ház.

(9.) 6-6

Szilágyi Géza

mű-órás és látszerész

Nagyvárad, Kossuth-(sas)-utca

Saskavéházat szemben.

Ajánlja dusan berendezett raktárát, kitünő minőségű s jól szabályozott schveiczi arany és ezüst zseb-, álló- és fali inga-, keretes, tableaux és asztali *ébresztő-óráit*; ugyszintén arany gyűrű, függő, karóv, broche, nyakláncz, csüngő s férfi és női óralánczait. Továbbá szakszerűen berendezett szemüvegeit, melyeknek kristály tisztaságáért teljes szavatosságot vállal.

Órajavításokat

elvéllal s jól szervezett műhelyében készít pontosan, olcsón és jól.

Ugy az eladott, mint javított órák jólljárásáért kezességet vállal.

Vidéki megkeresések lehetőleg postafordul-tával eszközöltetnek. (11) 0-5

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!

Legújabb kalapok!!

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a Déri-házban levő czipő-üzletünket feloszlattuk és a Zöldfa-utca

Dr. Munk-féle bazárépületben

egy a mai kornak megfelelő

uri divat-üzletet

rendeztünk be.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árak.

Kalapok, ingek, gallérok, nyakkendők, kesztyük, valódi Jäger-ingek, harisnyák, illatszerek, pénz- és szivartárczák. Esőernyők, sétapálczák, legújabb patent bőr Camaschnik, valódi orosz Callotsnik stb.

A legnagyobb raktár férfi-, női- és gyermek-czipőkben.

FELTÜNŐ OLCSÓ ÁRAK.

Nádor L. és Társa, Nagyvárad.

(16) 10-7

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!
Szeptio és májfolt ellen Eszéki Saluator-szappan és Spitzer-féle arczenőcs.

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!
Karshadi czipők és valódi grázi Hallina-oszizmák.